

Nalog sa skrivenom ukupnom količinom - Iceberg nalog

Pojam Iceberg naloga

Iceberg nalog je nalog delimično skriven od tržišta. Prilikom unosa naloga mora biti specificirana ukupna količina naloga i vidljiva količina naloga. Vidljiva količina je maksimalna količina koja će biti vidljiva na tržištu u bilo kom trenutku. Vidljiva količina se ponaša kao standardan limit nalog. U tom smislu, standardan limit nalog može se posmatrati i kao poseban slučaj iceberg naloga kod koga je vidljiva količina jednaka ukupnoj.

Kada je vidljiva količina iz naloga realizovana u celosti, nova vidljiva količina se automatski obnavlja, a nalog sa obnovljenom količinom dobija novi vremenski prioritet. Proces se ponavlja dok se ukupna količina u potpunosti ne realizuje, odnosno dok nalog ne bude povučen.

Iceberg nalog je uvek limit nalog i ne može biti tržišni (MKT) nalog. Iceberg nalog se ne obeležava na glavnoj tabli.

Iceberg nalog je moguće unositi u fazama predotvaranja, u fazi kontinuiranog trgovanja kao i tokom vanrednih faza. Prilikom unosa naloga navodi se vidljiva količina, ukupna količina i ostali elementi kao kod standardnog limit naloga. Iceberg nalog ne može imati odrednice IOC i FOK.

Iceberg nalog se bira na standardnoj formi za ispostavljanje naloga. Kako Iceberg nalog može biti samo "Limit" po tipu cene, u slučaju izbora "Tržišni" kod uslova cene, neće biti moguće označiti Iceberg nalog. Ako je izabran "Limit" kao uslov cene, moguće je označiti Iceberg nalog, kojom prilikom polje za vidljivu količinu postaje dostupno za unos. Iceberg, IOC i FOK nalozi se međusobno isključuju.

Iceberg nalog se posebno označava u knjizi naloga i uz standardne podatke u knjizi naloga za njega postoji podatak vidljiva količina.

Parametri i trajanje Iceberg naloga

Prilikom ispostavljanja naloga, sistem prihvata isključivo naloge čija je vidljiva količina veća ili jednaka od unapred definisanog procenta (10%) ukupne količine (min 100 komada) propisanog od strane Berze. U nalogu se šalju apsolutni iznosi broja komada i za vidljivu i za ukupnu količinu koji odgovaraju unapred postavljenim uslovima.

Trajanje naloga je standardno (dnevni, do dana ili do opoziva) a iz skupa mogućih vremenskih odrednica odnosno uslova se ne dozvoljavaju IOC i FOK.

Iceberg nalog je nalog delimično sakriven od tržišta, a pozicioniran je u knjizi naloga prema prioritetu cena/vreme. U sistemu za trgovanje nova puna vidljiva količina će automatski biti uneta tek nakon potpune realizacije vidljive količine. Svaki put kad se nova vidljiva količina upisuje u knjigu naloga dobija novu vremensku odrednicu i ponaša se kao standardan limit nalog. Dodavanje nove vremenske odrednice znači da skrivena količina iceberg naloga gubi vremenski prioritet u odnosu na

druge vidljive limit naloge po istoj ceni. Ukupna količina (vidljiva i nevidljiva) iceberg naloga zadržava cenovni prioritet u odnosu na sve ostale naloge po nepovoljnijoj ceni, tj. izvršenje ne prelazi ovaj cenovni nivo sve dok iceberg nalozi nisu u potpunosti upareni.. U kolone sum bid/sum ask na tabli uključene su samo vidljive količine iz iceberg naloga.

Iceberg nalog u predotvaranju

Kod predotvaranja svi nalozi se tretiraju kao provajderi. Iceberg učestvuje u određivanju cene sa ukupnom količinom, a uparuje se sa vidljivom količinom.

L – Limit nalozi, I – Iceberg nalozi (Vidljiva kol./ukupna kol./Preostala kol.)

ZLL – Zaključnice Limit i limit naloga, ZIL – Zaključnice Iceberg i limit naloga

Kupovina	Prodaja	Zaključnice
I 100/1000/1000	L1 200 L2 425	ZIL1 (100) ZIL1 (100) ZIL2 (100) ZIL2 (100) ZIL2 (100) ZIL2 (100) ZIL2 (25)

I 75/1000/375 – ovo predstavlja preostalu količinu nakon uparivanja.

Rezultat uparivanja je više pojedinačnih zaključnica, odnosno svaka vidljiva količina u ovom slučaju formira novu zaključnicu.

Iceberg nalog kao agresor (kontinuirano trgovanje)

Kada je iceberg nalog unet u sistem kao agresor, on učestvuje sa svojom ukupnom količinom. Preostala količina iz naloga će biti prikazana na tržištu u iznosu vidljivih količina koje su unete u nalogu.

Bid			Ask		
vreme	Volume	Price	Price	Volume	vreme
10:20:25	50.000	99	100	10.000	10:20:32
10:24:09	25.500	98	100	7.500	10:22:57
			101	20.000	10:19:00

Npr. ulazi iceberg nalog kupovine 100.000 komada po 100 dinara u 10:25:00, vidljiva količina 10.000 komada. Nalog ulazi u knjigu naloga kao agresor, odmah se uparujući sa dva naloga prodaje po ceni od 100. Nakon realizacije, preostali obim iceberg naloga je 82.500 komada. Preostala vidljiva količina od 2.500 je automatski upisana na glavnu tablu kao standardan limit nalog. glavna tabla ima sledeći izgled:

Bid			Ask		
vreme	Volume	Price	Price	Volume	vreme
10:25:00	2.500	100	101	20.000	10:19:00
10:20:25	50.000	99			
10:24:09	25.500	98			

Iceberg nalog kao provajder (kontinuirano trgovanje)

Pretpostavimo da je u 10:25:32 unet tržišni nalog prodaje na 10.000 komada. Novi nalog će u potpunosti realizovati vidljivu količinu iceberg naloga. Nakon što je došlo do uparivanja, sistem automatski obnavlja vidljivu količinu IB naloga, dodeljujući mu novu vremensku odrednicu. Ukupna preostala količina iceberg naloga je sada 72.500 komada - 2.500 komada vidljivih na glavnoj tabli

Bid			Ask		
vreme	Volume	Price	Price	Volume	vreme
10:25:32	2.500	100	101	20.000	10:19:00
10:20:25	50.000	99			
10:24:09	25.500	98			

Učešće iceberg naloga u aukciji (uključujući i intra-day aukcije)

Iceberg nalog može biti ispostavljen i u predotvaranju, a u aukciji učestvuje sa ukupnom količinom. Količina koja se prikazuje u dubini tržišta na glavnoj table predstavlja vidljivu količinu iz naloga. Imajući u vidu specifičnosti aukcijskog trgovanja i nemogućnosti računanja okvira u kome se cena može otkriti kada postoje nalozi sa sakrivenom količinom, a zarad transparentnosti, uvedena je funkcionalnost izračunavanja projektovane aukcijske cene (PAP). Iceberg nalozi sa limit cenom koja je povoljnija ili jednaka aukcijskoj ceni izvršavaju se do vidljive količine. Nakon što je vidljiva količina realizovana, nova vidljiva količina iceberg naloga se pozicionira iza drugih limit naloga i drugih vidljivih količina iceberg naloga po istoj ceni i biće izvršena nakon što se realizuju predmetni nalozi.

Modifikacija iceberg naloga

Modifikacija iceberg naloga se vrši kroz objedinjenu formu za modifikaciju naloga. Iceberg nalog se modifikuje na isti način kao i bilo koji drugi limit nalog, pri čemu se pod izmenom količine podrazumeva isključivo izmena ukupne količine. Nalog je moguće modifikovati u definisanim odnosima vidljiva količina/ukupna količina, dok se polje "vidljiva količina" ne može menjati.

D ozvoljena je modifikacija svih parametara kao kod standardnog limit naloga kao i promena ukupne količine naviše u skladu sa definisanim odnosom vidljiva/ukupna količina. U knjizi naloga se modifikacija prikazuje kao kod standardnog limit naloga. Delimično realizovan Iceberg nalog nije moguće modifikovati.

U slučaju da je originalni Iceberg nalog imao ukupnu količinu 1000 komada (ukoliko je definisan minimalni vidljivi deo iceberg naloga propisan na 10% od ukupne količine), uz vidljivu količinu od 200 – maksimalno dozvoljeno povećanje ukupne količine je do nivoa od 2000 komada. Vrednosti preko 2000 se odbijaju jer ne ispunjavaju uslove za iceberg nalog. Vidljiva količina zadržava originalni vremenski prioritet. Ukupnu količinu nerealizovanog iceberg naloga je moguće smanjiti, bez uticaja na vremenski prioritet vidljive količine. Ukupna količina se ne može smanjiti ispod vidljive količine.

Bez obzira na modifikacije ukupne količine, nova količina koja se osvežava nakon potpune realizacije vidljive količine, uvek je jednaka vidljivoj količini iz originalnog naloga, osim u slučaju kada je u

nerealizovanoj ukupnoj količini preostalo manje komada nego što je u originalnoj vidljivoj količini. Tada se nalog dopunjuje sa preostalom raspoloživom količinom i ponaša kao standardan limit nalog.

Ni jedna modifikacija ukupne nerealizovane količine u nalogu ne dovodi do promene vremenskog prioriteta vidljive količine iceberg naloga. Nema modifikacije delimično realizovanih naloga.

Povlačenje iceberg naloga

Iceberg nalog je moguće povući na način kako se povlače limit nalozi, upotrebom standardne forme za povlačenje naloga. Na sličan način kao i kod modifikacije, i forma za povlačenje naloga imaće indikator o tipu naloga koji se povlači kao i indikator vidljive količine, pored ostalih polja standardnih za klasičan limit nalog.

Posebni uslov izvršenja- Sve ili ništa trenutno - FOK (Fill or Kill)

Osnovne karakteristike

Fill or Kill (FOK) je vrsta uslova izvršenja postojećih standardnih naloga u kojoj se nalozi, ukoliko postoje uslovi na tržištu, realizuju u potpunosti (celokupna količina) i to odmah po unosu u knjigu naloga, kroz jednu ili više transakcija. –Ukoliko nije moguće realizovati celokupnu količinu odmah nalog se automatski povlači. Postoje dva moguća ishoda realizacije naloga sa uslovom FOK:

- Nalog uopšte nije izvršen i automatski je povučen u celosti
- Nalog je u potpunosti izvršen kroz jednu ili više transakcija

Standardni nalozi sa ovom vrstom uslova izvršenja se mogu unositi samo u toku trajanja faze kontinuiranog trgovanja.

Unos i brisanje naloga

Uslov FOK se bira na postojećoj formi naloga, korišćenjem checkbox-a na formi naloga. FOK se označava na delu forme naloga "Specijalni tip naloga". Izborom FOK naloga, polje za vremensko ograničenje postaje nedostupno za izmene, sa podrazumevanom vrednošću "Dnevni".

Limit nalozi sa odrednicom FOK i sa cenom van okvira AZF se ne prihvataju u sistem za trgovanje ali se upisuje u knjigu naloga i onačava kao povučen. Uslov izvršenja se prikazuje u knjizi naloga.

Mogućnost aktiviranja statičke i dinamičke zone fluktuacije

Nalozi sa Fill or Kill uslovom, bez obzira da li su Limit ili Tržišni nalozi, automatski će biti povučeni u celosti ukoliko bi njihova realizacija mogla dovesti do aktiviranja statičke i/ili dinamičke zone fluktuacije. Nalozi sa ovim uslovom ne aktiviraju ni statičku ni dinamičku zonu fluktuacije.

Posebni uslov izvršenja - sve ili delimično trenutno IOC (Immediate or cancel)

Osnovne karakteristike

Nalozi sa ovim uslovom izvršavaju se delimično ili u potpunosti prilikom unosa u knjigu naloga i sva preostala nerealizovana količina se automatski povlači.

Postoje tri moguća ishoda realizacije naloga sa ovim uslovom:

- Nalog uopšte nije izvršen i automatski je povučen u celosti
- Nalog je delimično izvršen kroz jednu ili više transakcija, a nerealizovana količina je automatski povučena
- Nalog je u potpunosti izvršen kroz jednu ili više transakcija.

Standardni nalozi sa ovom vrstom uslova izvršenja se mogu unositi samo u toku trajanja faze kontinuiranog trgovanja.

Unos i brisanje naloga

Uslov IOC se bira na postojećoj formi naloga, korišćenjem checkbox-a. IOC se označava na delu forme naloga "Specijalni tip naloga". Izborom IOC naloga, polje za vremensko ograničenje postaje nedostupno za izmene, sa podrazumevanom vrednošću "Dnevni".

Limit nalozi sa odrednicom IOC, sa cenom van okvira AZF se ne prihvataju u sistem za trgovanje ali se upisuje u knjigu naloga i onačava kao povučen. Uslov izvršenja se prikazuje u knjizi naloga.

Ukoliko se ispune uslovi za povlačenje IOC naloga, nalog će biti automatski povučen. U slučaju delimične realizacije, nerealizovana količina će biti automatski povučena. U slučaju nemogućnosti realizacije naloga, automatski će biti povučena celokupna količina.

Mogućnost aktiviranja statičke i dinamičke zone fluktuacije

Limit i tržišni nalozi sa uslovom IOC po unosu u sistem, ponašaju se identično kao i ostali limit nalozi, odnosno tržišni nalozi, s jedinom razlikom što se nerealizovana količina automatski povlači. Cene iz IOC naloga ne mogu aktivirati ni statičku ni dinamičku zonu fluktuacije i ne učestvuju u intraday predotvaranju/aukciji.

IOC nikad ne aktivira SZF/DZF, uparuje se do granice aktiviranja zone fluktuacije a nerealizovana količina se automatski povlači.

Unos naloga kroz aplikaciju Berze

Svaki od novih vrsta naloga/uslova izvršenja se unose u sistem Berze na isti način, preko standardne forme za unos naloga. Na formi naloga je dodata nova sekcija "Specijalne vrste naloga" i korisniku je ostavljeno da označavanjem „check box“-a odabere kakav nalog želi da ispostavi u sistem. Prilikom odabira Iceberg naloga, otključava se polje „Vidljiva Količina“ gde korisnik treba da unese vrednost. Iceberg, FOK i IOC opcije su međusobno isključive, te je moguće odabrati samo jednu ili ni jednu opciju.

Novi nalog

Naziv hartije: **Aerodrom Nikola Tesla a.d. Beograd, obicne akcije sa**

Oznaka hartije: AERO

Broj naloga: 2

Transakcija: Kupovina Prodaja

Količina: 100 **1.234,00**

Uslov cene: Limit Cena: 1234

Specijalni tip naloga:

Iceberg Vidljiva količina: 0

IOC FOK

Vrem. ogran.: Dnevni Istek roka: 5.5.2016

Klijent:

JMBG: 111111111111111111

Naziv klijenta:

Račun hartije:

Tip računa: Vlasnički račun

Banka Posrednik

Račun novca:

Banka Posrednik

Provizija: 0,3000

Brokerski/dilerski: Brokerski

Izvrši kupovinu

Odustani

Novi nalog

Naziv hartije: **Aerodrom Nikola Tesla a.d. Beograd, obicne akcije sa**

Oznaka hartije: AERO

Broj naloga: 1

Transakcija: Kupovina Prodaja

Količina: 100 **1.234,00**

Uslov cene: Limit Cena: 1234

Specijalni tip naloga:

Iceberg Vidljiva količina: 0

IOC FOK

Vrem. ogran.: Dnevni Istek roka: 5.5.2016

Klijent:

JMBG: 111111111111111111

Naziv klijenta:

Račun hartije:

Tip računa: Vlasnički račun

Banka Posrednik

Račun novca:

Banka Posrednik

Provizija: 0,3000

Brokerski/dilerski: Brokerski

Izvrši prodaju

Odustani